

Η αξία της επετείου για την Ημέρα της Γυναίκας

Αγαπητοί φίλοι Γρηγόρη Χρονόπουλε και Γιώργο Χατζηβασίλη

Διαβάζω πάντα την αλληλογραφία σας στη στήλη «Για να μην ξεχνούν παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι...» και ομολογώ ότι εκτός από τις προσωπικές σας θέσεις σε ορισμένα θέματα, που άλλοτε συμφωνείτε μεταξύ σας κι' άλλοτε όχι, με μια ευγένεια που είναι αξιοθαύμαστη, η στήλη αυτή έχει μια ιδιαίτερη ζωντάνια, γιατί μέσα από την ειλικρίνεια, το σεβασμό ο ένας στη γνώμη του άλλου, η προσφορά σας είναι μεγάλη με την προβολή τόσο οικείων θεμάτων των Ελλήνων της παροικίας και για τη συντήρηση της μνήμης για όσους έφυγαν νέοι σε δύσκολους καιρούς μετανάστες στην Αυστραλία και αλλού στα πέρατα του κόσμου. Είμαστε λαός οικουμενικός. Το ταξίδι και η φυγή από μια σκληρή ιστορική πραγματικότητα ήταν η μοίρα μας. Και ας το προσέξουμε, ας το συνηρήσουμε και ας το προβάλλουμε ιδιαίτερα σήμερα. Αυτή είναι η δύναμή μας.

Τώρα επιτρέψτε μου να πάρω μέρος στο θέμα που σας απασχόλησε στο φύλλο της 15ης Μαρτίου στον Κόσμο. Βασικά ήταν το θέμα της αξίας της επετείου για την Ημέρα της Γυναίκας και το δεύτερο αφορούσε τις παραστάσεις του Καραγκιόζη. Στο πρώτο θέμα, το θέμα της Ημέρας της Γυναίκας, μέσα από την πολύ μακρά συμπόρευσή μου στον αγώνα για τα δικαιώματα της γυναίκας, μαχόμενη με τις φεμινιστικές οργανώσεις εδώ και κυρίως την οργάνωση «Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας», αλλά και διδάσκοντας και γράφοντας για θέματα που αφορούσαν την ισότητα των φύλων, θα μπορούσα να σας πείσω ότι ο αγώνας αυτός δεν είχε σκοπό να φέρει τη γυναίκα αντίπαλο με τον άνδρα. Αντίθετα να αναδείξει και τη γυναίκα ως υπεύθυνο συνοδοιπόρο στη ζωή και την κοινωνία, με ίσα δικαιώματα με τον άνδρα στην αξιοπρέπεια, το σεβασμό της προσωπικότητάς της, την ανεξαρτησία της. Και ο αγώνας αυτός ήταν πολύ μακρύς και τραχύς. Λοιδορήθηκε και κυρίως πρόβαλε τη γυναίκα ως αντίπαλο του άνδρα.

Ασφαλώς και διερωτάται κανείς -και εύλογα- γιατί χρειάζεται ακόμα και στην εποχή μας να γιορτάζεται η «Ημέρα της Γυναίκας». Η θεσμοθέτηση πλήθους «ημερών» αφιερωμένων σε διάφορα θέματα, που χάνεται ο αριθμός τους και γι' αυτό περνούν απαρατήρητες, η «Ημέρα της Γυναίκας» που γιορτάζεται εδώ και δεκαετίες σε όλο το δυτικό κόσμο, είναι μια μέρα τελείως ξεχωριστή. Ημέρα, που πιστεύω ότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ισάξια με την «10 Δεκεμβρίου 1948, ημέρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Νομίζετε ότι είναι υπερβολή; Καθόλου. Αρκεί ν' αναλογιστείτε ότι η γυναίκα ως ισότιμη πολίτης με τον άνδρα, αναγνωρίστηκε μόλις από τα μέσα κυρίως του περασμένου αιώνα. Εδώ θα μπορούσα ν' αναφέρω για παράδειγμα ένα τραγικά απαράδεκτο, προσβλητικό, αλλά και ανόητο σεξιστικό επίχειρημα, που ακούστηκε δυστυχώς από μεγάλο

Έλληνα πολιτικό στη βουλή το '32, νομίζω, για τους λόγους που δεν θα έπρεπε να δοθεί ψήφος στις γυναίκες. Έγινε δεκτή στα πανεπιστήμια μόλις από τις πρώτες δεκαετίες του περασμένου αιώνα, για να μην αναφέρουμε τη θέση της στην αγορά εργασίας και τόσα άλλα που έβαζαν τη γυναίκα στο περιθώριο της ιστορίας.

Ειδικά για σας κ. Χρονόπουλε. Μην αναφέρεστε μόνο στις μεγάλες, αλλά ελάχιστες γυναικείες μορφές στην ιστορία του πολιτισμού. Η ιστορία των γυναικών δεν έχει γραφτεί ακόμα. Αυτό μπορεί να το διαπιστώσει κανείς μέσα από την ιστορική έρευνα. Και αυτό αναγνωρίζεται σήμερα ως μεγάλο κενό της ιστορίας. Λυπούμαι που οι στήλες της εφημερίδας σας δεν μας επιτρέπουν έναν ανοικτό διάλογο. Ξέρω ότι αυτά που γράψατε εναντίον της Ημέρας της Γυναίκας στο βάθος δεν τα πιστεύετε, αν αναλογισθώ την ευαισθησία και το λυρισμό των ποιημάτων και του λόγου σας για τη γυναίκα, την αγαπημένη, τη μάνα. Γυναίκα δεν είναι μόνο η χειραφετημένη γυναίκα της αναπτυσσόμενης Δύσης, που χαιρεί όλων των δικαιωμάτων του ανθρώπου, έστω και αν ακόμα δεν έφθασε στην ισότητα. Είναι η γυναίκα της υπαίθρου, η γυναίκα η φτωχή, η γυναίκα με μικρή μόρφωση, η γυναίκα των υπανάπτυκτων περιοχών. Η γυναίκα μετανάστρις, η γυναίκα πρόσφυγας, η γυναίκα που οι πολιτισμικές της παραδόσεις της αρνούνται θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

Ακόμα μια δική μας ηρωική μορφή σύγχρονων γυναικών που μπορεί να αντιπαρεταθεί στις μεγάλες ηρωικές μορφές γυναικών αγωνιστριών από τα χρόνια της δημιουργίας του νεότερου Ελληνικού κράτους, είναι η μορφή της Ελληνίδας μετανάστρις. Αυτής που αναφέρει στην απάντησή του σε σας ο Γιώργος Χατζηβασίλης. Είναι η μορφή γυναίκας που η Βουλή των Ελλήνων της 8ης Μαρτίου 2001, ημέρα γιορτής της γυναίκας, αφιέρωσε στην Ελληνίδα μετανάστρια. Αναφέρω μόνο λίγα απ' όσα ακούστηκαν στην ιστορική εκείνη συνεδρίασή της:

- Από το λόγο του Προέδρου της Βουλής Απόστολου Κακλαμάνη: «Αν η καταπίεση που υφίσταται η γυναίκα στο γενέθλιο τόπο της, στην ίδια της την πατρίδα, είναι μεγάλη, παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει, ας αναλογιστούμε πόσο μεγαλύτερη ήταν και είναι η καταπίεση της απόδημης γυναίκας, της απόδημης Ελληνίδας που είτε αναγκάστηκε να ακολουθήσει το σύντροφό της στη χώρα υποδοχής, είτε μετανάστευσε μόνη της υπό το κράτος της ανάγκης λόγω έλλειψης πόρων ζωής ή λόγω της πολιτικής και κοινωνικής αυθαιρεσίας που χαρακτήριζαν παλαιότερες έκρυθμες περιόδους της εθνικής μας ζωής.

Οι απόδημες Ελληνίδες είναι οι ζωντανοί μάρτυρες της βιολογικής, της ταξικής και της πολιτισμικής καταπίεσης που υπέστησαν όχι μόνο στην πατρίδα αλλά και στη χώρα υποδοχής. Είναι γυναίκες που αναγκάστηκαν να προσφέρουν τα πιο γόνιμα και παραγωγικά τους χρό-

νια στον αγώνα της επιβίωσης και της πθικής και υλικής ενίσχυσης του συζύγου και των παιδιών τους...

Παράλληλα όμως, είναι γυναίκες που κατόρθωσαν να διαφυλάξουν και να ανανεώσουν την ελληνική πολιτισμική παράδοση στις νέες τους πατρίδες...»

- Από το λόγο του τότε Πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη: «... η Ημέρα της γυναίκας γίνεται διπλά ξεχωριστή όταν φέρνουμε στο νου τις Ελληνίδες της ομογένειας. Η Ελληνίδα ήταν παρούσα σε όλα τα μεταναστευτικά ρεύματα. Είχε το δικό της πρωταγωνιστικό ρόλο στο οδοιπορικό της ελληνικής διασποράς. Στις δύσκολες δεκαετίες στην πατρίδα μας του '50, του '60, τότε που η μετανάστευση ήταν η λύση επιβίωσης για ολόκληρες περιοχές της χώρας και για μεγάλες του πληθυσμού, η απόδημη Ελληνίδα σήκωσε κυριολεκτικά το βάρος της προσαρμογής της οικογένειας και της διατήρησής της στον ξένο τόπο.

Οι Ελληνίδες της ομογένειας ήταν, είναι και θα είναι η φυσική και πνευματική και πολιτισμική συνεχής ασφαλής και αδιατάρακτη μήτρα του δυναμικού και ελπιδοφόρου τμήματος του Ελληνισμού. ...»

- Και λίγα από την επιστολή του εκτός Ελλάδος Κώστα Καραμανλή, τότε Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας: «...Δηλώνω όμως παρών στην εκδήλωση ευγνωμοσύνης από την Εθνική Αντιπροσωπεία μας προς τις Ελληνίδες του κόσμου, τις γυναίκες που εκπροσωπούν και μεταλαμπαδεύουν τα ιδανικά του Ελληνισμού, τη γλώσσα, τις παραδόσεις, την πίστη, την παιδεία, τον πολιτισμό μας σε όλα τα πλάτη και μήκη της γης από γενιά σε γενιά. ...»

Αγαπτιέ κ. Χρονόπουλε, ειλικρινά δεν σας αδικώ για τις απόψεις σας για το σημερινό φεμινισμό. Έχει εκτραπεί σε ακρότητες που αμαυρώνουν την αξία του ως ιδεολογίας και φιλοσοφίας ενός βαθύτερου ανθρωπισμού, που διαπερνά τις πολιτικές ιδεολογίες, τις φυλετικές και θρησκευτικές αντιλήψεις. Ζούμε σε μια εποχή βαθύτατης κρίσης των αξιών που θεμελιώσε ο δυτικός πολιτισμός. Πορευόμαστε προς κοινωνίες ατόμων και όχι προσώπων, με ό,τι αυτό βαθύτερα σημαίνει.

Και τελειώνω με δύο προσωπικές μου αξιολογήσεις για τον Καραγκιόζη, αν μου επιτρέπεται, έτσι για να μην αφήσω κάτι αναπάντητο από την αλληλογραφία σας. Νομίζω ότι ο Καραγκιόζης πια στη δική μας εποχή, έχει ξεφύγει από τη γνωστή μορφή και τον τύπο του ραγιά, αλλά πανέξυπνου, καταφερτζή Καραγκιόζη. Ίσως, τολμώ να πω, είναι ένα είδος λαϊκού θεάματος που επιβιώνει και μέσα απ' αυτό περνούν σημερινά θέματα, που προκαλούν γέλιο αλλά και θλίψη μαζί. Γιατί ο λαός μας έμαθε να κάνει την πίκρα του λυγμό, τραγούδι και γέλιο.

Φιλικότατα

Νίκη Καλτσόγια (ομ. Καθηγήτρια)